

ЙОГО ВСЕСВЯТОСТІ ВАРФОЛОМІЮ,
АРХІЄПИСКОПУ КОНСТАНТИНОПОЛЯ – НОВОГО РИМУ,
ВСЕЛЕНСЬКОМУ ПАТРІАРХУ

ВАША ВСЕСВЯТОСТЕ!

Милістю Божою Велика Церква Христова - Вселенський Патріархат є Церквою-Матір'ю Православної Церкви в Україні. З Ваших батьківських рук ми прийняли дорогоцінний дар Святого Хрещення та отримали церковну ієрархію. Молитвами та трудами Святої Константинопольської Церкви укріплювалася у богопізнанні Київська Русь, її люблячі руки століттями пестили нашу духовність та культуру, її благословення та пастирська поміч приходили до нашого народу у найбільш відповідальні періоди нашого історичного буття.

Приносячи подяку Вашій Всесвятості як наступникові всіх боголюбивих та богомудрих Константинопольських Патріархів, від усього серця дякуємо Вам за батьківську увагу до історичної долі нашого народу та країни, свідками якої були ми та увесь світ у останній час. Дозвольте також висловити Вам особливу вдячність за готовність узяти активну участь у врегулюванні проблем церковного розділення в Україні, яка була засвідчена у Ваших листах на ім'я Президента України Віктора Ющенка.

У повній одностайності з єпископатом, духовенством та вірними Української Православної Церкви ми підносимо Господеві молитви про те, аби Він співдіяв Вашому жертвному архіпастирському служінню, усебічно скріплюючи Вашу Всесвятість духовно та тілесно. Ми віримо, що саме від давньої Константинопольської кафедри залежить сьогодні здобуття розділеною Православною Церквою в Україні богоугодної єдності та те, яким буде Православ'я у Третьому тисячолітті.

Сподіваючись на особисту зустріч з Вашою Всесвятістю під час Вашого пастирського візиту до України з нагоди 1020-річчя Хрещення України, з пошаною

повідомляємо Вас про наше бачення шляхів урегулювання церковної ситуації в Україні, і, зокрема, унормування канонічного статусу Української Православної Церкви:

1. Трагічне розділення, яке сьогодні уразило православну спільноту України, викликане низкою чинників, головним серед котрих, на нашу думку, є не гріховне владолюбство окремих ієрархів, неповага до канонічного ладу Церкви, етнофілетизм або інші вади церковної свідомості, а об'єктивні історичні зміни на пострадянському просторі, що досі не знайшли належного осмислення церковною свідомістю.

2. Глибоко шануючи Московський Патріархат як Церкву преподобних Сергія Радонежського та Серафима Саровського, ми не можемо ігнорувати той факт, що діяльність частини ієрархії Московського Патріархату в Україні свідчить про проникнення у церковне життя політичної мотивації та виразні тенденції до ізоляціонізму, включно з гострою та абсолютно необгрунтованою критикою Вселенського Патріархату.

3. Водночас ми глибоко сумуємо про те, що досі перебуваємо поза видимим спілкуванням зі світовим Православ'ям, та щиро прагнемо долучитися до тих духовних скарбів, котрі надає благодатна «зміна розуму» (метанія), що звершується у таїнстві покаяння. Брак євхаристійного спілкування крає наше серце і не жадає наше серце сьогодні нічого у більшій мірі, ніж його здобуття.

4. Ми певні, що давня історія Київської Церкви, засновником якої є святий апостол Андрій Первозваний, нові суспільно-політичні умови, які сформувалися у нашій країні, а також наполегливе прагнення українського клиру та мирян до самостійного канонічного буття, призведуть до того, що у недалекому майбутньому остаточно сформуються усі необхідні передумови для оголошення канонічної автокефалії Української Церкви Вселенським Престолом. Ми наголошуємо, що, з нашої точки зору, єдиним канонічним органом, який може правочинно оголосити автокефалію Української Церкви, є наша Церква-Матір - Велика Церква Христова Вселенський Патріархат. Тому ми безмежно вдячні

Вашій Всесвятості за глибоке розуміння української церковної проблеми та Вашу архіпастирську мудрість у питанні дарування автокефалії.

5. Ми усвідомлюємо, що в ситуації, котра склалася, перед оголошенням такої автокефалії Вселенська Патріархія має провести канонічні дослідження та консультації з патріаршими Престолами Сходу та іншими Помісними Церквами. Тому на перехідному етапі, до того часу, доки Православна Церква в Україні не здобуде єдності, і їй не буде наданий Патріарший Томос про дарування автокефалії, смиренно просимо Вашу Всесвятість прийняти нас у спілкування з Вселенським Престолом на умовах Митрополії з правами широкої автономії.

6. Беручи до уваги досвід інших Церков, що користуються правами автономії або обмеженої автокефалії та історичний досвід Київської Митрополії, вважаємо виправданим вироблення наступної моделі церковного управління:

а) у питанні обрання Предстоятеля вважаємо за доцільне обрання Предстоятеля Української Православної Церкви (Київської Митрополії Константинопольського Патріархату) Помісним Собором цієї Церкви з наступним затвердженням Його Всесвятістю Вселенським Патріархом.

б) У питанні отримання святого мира вважаємо за доцільне взяти за основу досвід багатьох Православних Церков, коли святе миро благословляється місцевій Церкві Вселенським Патріархом.

в) у питанні титуляції Предстоятеля та єпископату вважаємо за доцільне врахувати історичний досвід Київської Митрополії.

г) формула канонічного поминання Вселенського Патріарха визначається статусом Церкви в Україні, бо ця Церква є Митрополією Вселенського Престолу.

д) головою Священного Синоду є Предстоятель Української Православної Церкви, а члени Священного Синоду в архиєрейському сані обираються Архиєрейським Собором Київської Митрополії.

е) ієрархи Православної Церкви в Україні мають канонічне право апелювати до Вселенського Патріарха згідно зі святими канонами.

є) канонічні права Вселенської Патріархії для сучасних і майбутніх святих патріарших та ставропігійних установ залишаються без змін.

ж) враховуючи незаконне позбавлення Московським Патріархатом митрополита Філарета та ієрархів УПЦ священного сану просимо визнати це так

зване позбавлення не правочинним, у зв'язку з чим відновити митрополита Філарета у його правах Митрополита Київського і всієї Руси-України, Предстоятеля Української Православної Церкви (Київської Митрополії Константинопольського Патріархату), а також визнати всіх нас, архієреїв, а також наше духовенство у суцшому сані.

7. На нашу думку, рішення про прийняття нашої Церкви до юрисдикції Вселенського Патріархату цілком виправдане з еклезіологічної точки зору, оскільки надало б нам та багатьом іншим православним реальну можливість вже сьогодні здобути спасительну єдність з вселенським Православ'ям; відповідала б принципу ікономії та прагненню численних українських християн, які щоденно підносять до Бога молитви про те, щоб наша Церква увійшла у повне спілкування з Вселенським Престолом та всією повнотою Православної Церкви.

8. Що ж стосується конкретних умов чину прийому до складу Вселенського Патріархату єпископату та кліриків нашої Церкви, то в цьому питанні ми цілковито уповаємо на Вашу батьківську любов та милосердя та залишаємо це на розгляд Вашої Всесвятості та Священного Синоду Вселенського Престолу.

9. Переконані, що нинішня демократична влада з розумінням поставиться до нашого бажання поновити свої стосунки з Церквою-Матір'ю, з рук якої український народ прийняв Святе Хрещення у 988 році. Певні, що з огляду на тимчасовий характер такого канонічного заходу та його виключну цінність для створення єдиної Помісної Церкви у майбутньому, запропонований нами спосіб унормування канонічного статусу Української Православної Церкви буде позитивно сприйнятий громадською думкою в Україні.

10. На нашу думку, важливу роль у процесі канонічного врегулювання в Україні могли б відіграти інституції, котрі історично пов'язані з Українською Православною Церквою, а саме Українські Православні Церкви діаспори та Постійна конференція українських православних єпископів у діаспорі.

11. Запевняємо Вашу Всесвятість, що після того, коли Ваші милосердя і первосвятительський омофор покриє наші немочі, Предстоятель та Архієрейський

Собор нашої Церкви займуть принципову позицію глибокої вірності Вселенському Престолу, гарантуючи чітке дотримання священних канонів та повну узгодженість усіх наших дій з вищою церковною владою - Вселенським Патріархатом.

12. З усією відповідальністю заявляємо Вашій Всесвятості, що після входження у сопричастя з Вселенським Патріархатом наша Церква не матиме будь-яких непогоджених з Вашою Всесвятістю форм присутності у інших країнах, оскільки у питанні організації православної Діаспори наша Церква, спираючись на 28 канон Четвертого Вселенського Собору та інші авторитетні канонічні джерела, повністю визнає право духовної юрисдикції Вселенського Престолу.

13. Запевнюємо Вашу Всесвятість у тому, що наша Церква також уникатиме контактів з неканонічними церковними групами в Україні та на території інших країн; включно з групами прихильників старого календаря та іншими ієрархами, що з якихось міркувань відійшли від своєї вищої церковної влади.

14. Ми також гарантуємо Вашій Всесвятості, що після встановлення повного спілкування з Церквою-Матір'ю Вселенським Патріархатом, а через неї з усіма Помісними Православними Церквами, включно з Московським Патріархатом, ми вибудуємо свої стосунки з усіма канонічними православними єпископами, що здійснюють своє служіння на території України, на засадах глибокої пошани до їх церковного служіння. Тому, з нашої точки зору, унормування канонічного статусу та оздоровлення церковного життя нашої Церкви в майбутньому не стане серйозною та тривалою підставою для погіршення відносин між Вселенським та Московським Патріархатами.

15. Ми віримо, що наші возлюблені спів брати та співслужителі з Московського Патріархату обов'язково змінять свою позицію, коли на ділі переконаються в тому, що наша синівська любов та шана до Церкви-Матері Вселенського Престолу не виключає любові та поваги до інших Церков-Сестер, включно з Російською Православною Церквою. Окремої згадки вартий той факт, що просячи про канонічну єдність з Великою Церквою Константинопольською, ми ще раз заявляємо, що зробимо усе можливе для того, щоб майнові та політичні питання не дошкуляли християнській любові, яка має панувати між братами у

Христі. Отож, виходячи з того негативного досвіду, що вже потьмарив взаємну любов між братами по православній вірі в нашій країні, ми заявляємо, що будемо вживатиме в подальшому усіх заходів, щоб процес розвитку наших церковних структур під омофором Вселенського Патріарха відбувався у дусі глибокої взаємної поваги та у братській любові між православними, що належать до різних юрисдикцій.

16. Ми переконані, що встановлення євхаристичної єдності з Церквою-Матір'ю створить передумови для плідного та конструктивного діалогу між нами, як часткою Вселенського Патріархату, та єпископатом Московського Патріархату, що здійснює своє служіння в Україні. Головною метою такого діалогу, з нашої точки зору, мало б бути здобуття церковної єдності та проведення з благословення Вашої Всесвятості Всеукраїнського Помісного Православного Собору. З іншого боку, досвід будівництва церковного життя в країнах Північної Америки та Західної Європи, свідчить, що плідним є створення та діяльність Постійних конференцій канонічних православних єпископів. Певні, що після того, як наша церковна структура здобуде визнання Церкви-Матері Вселенського Патріархату, створення такої Постійної конференції в Україні за участю православного єпископату різних канонічних юрисдикцій сприяло б діалогу любові та запобігало б можливим конфліктним ситуаціям. Водночас наголошуємо, що згідно нашої принципової позиції корисним для життя Православної Церкви в Україні є лише ті канонічні механізми та заходи, котрі віддзеркалюють еклезіологічне бачення Вселенського Патріархату та здійснюються під його канонічною опікою.

17. Що ж стосується питання об'єднання двох ще невизнаних церковних утворень, то ми ще раз підтверджуємо свою готовність та бажання брати участь у діалозі з цією структурою, але наголошуємо, що на нашу думку такий діалог може вестися лише за умов активного посередництва Вселенського Престолу та з урахуванням позицій обох сторін. Досвід наших попередніх переговорів засвідчив, що центром тяжіння та вироблення канонічних механізмів поєднання можуть бути не ті або інші персоналії серед ієрархів в Україні, а лише Ваша Всесвятість.

18. Ми також глибоко переконані, що унормування канонічного стану нашої церковної структури не стане перешкодою на шляху дієвого та

конструктивного діалогу у майбутньому поєднанні з іншими православними юрисдикціями в Україні, а навпаки сприятиме такому поєднанню. Адже завдяки встановленню нашого причастя у Вселенському Патріархаті будуть вироблені та отримають церковну рецепцію чіткі критерії оцінки канонічного стану православного єпископату в Україні, що належить до невизнаних юрисдикцій, а також створено канонічний механізм подолання перешкод на шляху до цілковитого співпричастя з повнотою Православної Церкви.

Залишаючи усе це на розгляд Вашої Всесвятості надіємося, що Ви як Люблячий Батько та Пастир, не залишите нашу Церкву без канонічної опіки та приймете нас та побожний український народ під свій святительський омофор.

З синівською у Христі Ісусі любов'ю,

У Києві, 27 липня 2008 року Божого.

Патріарх Київський і всієї Руси-України

+ *Філарет*

ФІЛАРЕТ

Митрополит Львівський і Сокальський

+ *Андрій*

АНДРІЙ

Митрополит Дніпропетровський і Криворізький

+ *Адріан*

АДРІАН

Митрополит Рівненський і Острозький

+ *Євсевій*

ЄВСЕВІЙ

Митрополит Чернівецький і Кіцманський

+ *Данило*

ДАНИЛО

Архієпископ Миколаївський і Богоявленський

+ *Володимир*

ВОЛОДИМИР

Архієпископ Білгородський і Обоянський

+ *Іоасаф*

ІОАСАФ

Архієпископ Кіровоградський і Голованівський

+ *Серафим*

СЕРАФИМ

Архієпископ Білоцерківський

+ *Олександр*

ОЛЕКСАНДР

Архієпископ Житомирський і Овруцький

+ *Ізяслав*

ІЗЯСЛАВ